

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π.Μ.Σ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ &
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΘΕΜΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- «Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Οι επιχειρήσεις SOPHIA και IRINI.»
- Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια: Ντόζιτς Νικολέτα

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- ❑ Πρώιμα στάδια δημιουργίας κοινής ευρωπαϊκής άμυνας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο
- ❑ Η μεταρρυθμιστική Συνθήκη της Λισαβόνας
- ❑ Θεσμικό πλαίσιο ΚΠΑΑ
 - *Ρήτρα αμοιβαίας άμυνας/ Ρήτρα αλληλεγγύης*
 - *Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου*
 - *Τριπλός ρόλος του Υπατου Εκπροσώπου/ΑΕ*
 - *Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης*
- ❑ Αποστολές και Επιχειρήσεις ΚΠΑΑ
- ❑ Χρηματοδότηση επιχειρήσεων ΚΠΑΑ
- ❑ Παγκόσμια Στρατηγική της ΕΕ (2016)/ Στρατηγική Πυξίδα (2022)
- ❑ Μελέτη περίπτωσης: Οι επιχειρήσεις SOPHIA&IRINI

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΉΜΑΤΑ...

- ❑ **1948:** Υπογραφή της Συνθήκης των Βρυξελλών
- ❑ **1954:** Απόπειρα σχηματισμού Ευρωπαϊκής Αμυντικής Κοινότητας/ Δημιουργία ΔΕΕ(αμυντικό στοιχείο της ΕΕ& ευρωπαϊκός πυλώνας του ΝΑΤΟ)
- ❑ **1970:** «Έκθεση Davignon» - Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία
- ❑ **1990:** Κοσμοϊστορικές μεταβολές/ ανάγκη εύρεσης μιας νέας ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής
- ❑ **1992:** Υπογραφή Συνθήκης του Μάαστριχτ / εφαρμογή της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας ως δεύτερος πυλώνας της Ε.Ε.
- ❑ **1997:** Υπογραφή Συνθήκης Άμστερνταμ(ενσωμάτωση των καθηκόντων Petersberg από την ΔΕΕ)
- ❑ **1998:** Σύνοδος Κορυφής St. Malo
- ❑ **1999:** HELSINKI HEADLINE GOALS
- ❑ **2003:** Υιοθέτηση Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Ασφάλειας(ESS) / Συμφωνία «Berlin Plus»
- ❑ **2004:** Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας / HEADLINE GOALS 2010

ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ

- ❑ Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας

Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας

- ❑ Κατάργηση της πυλωνικής δομής της ΕΕ – ενιαία νομική προσωπικότητα
- ❑ Δημιουργία της θέσης του Προέδρου του Συμβουλίου
- ❑ «Τριπλό καπέλο» Υπατού Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής
- ❑ Δημιουργία της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης
- ❑ Ομοφωνία ως κανόνας για την λήψη αποφάσεων
- ❑ Δυνατότητα ενισχυμένης συνεργασίας

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΠΑΑ

- ❑ Άρθρο 42 ΣΕΕ
- ❑ Θεμελιώδης πτυχή της ΚΠΑΑ → διακυβερνητικός της χαρακτήρας
 - Τα κράτη μέλη έχουν τον πρωταγωνιστικό ρόλο (μέσω του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου της ΕΕ).
- ❑ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αρμόδιο για γενικές πολιτικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες & το Συμβούλιο της ΕΕ αρμόδιο για τη λήψη αποφάσεων σε θέματα ΚΠΑΑ.
- ❑ Περιορισμένος ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Επιτροπής & το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- ❑ Άρθρο 42 §7 (ΣΕΕ) «ρήτρα αμοιβαίας άμυνας» & Άρθρο 222 (ΣΛΕΕ) «ρήτρα αλληλεγγύης»

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΠΑΑ

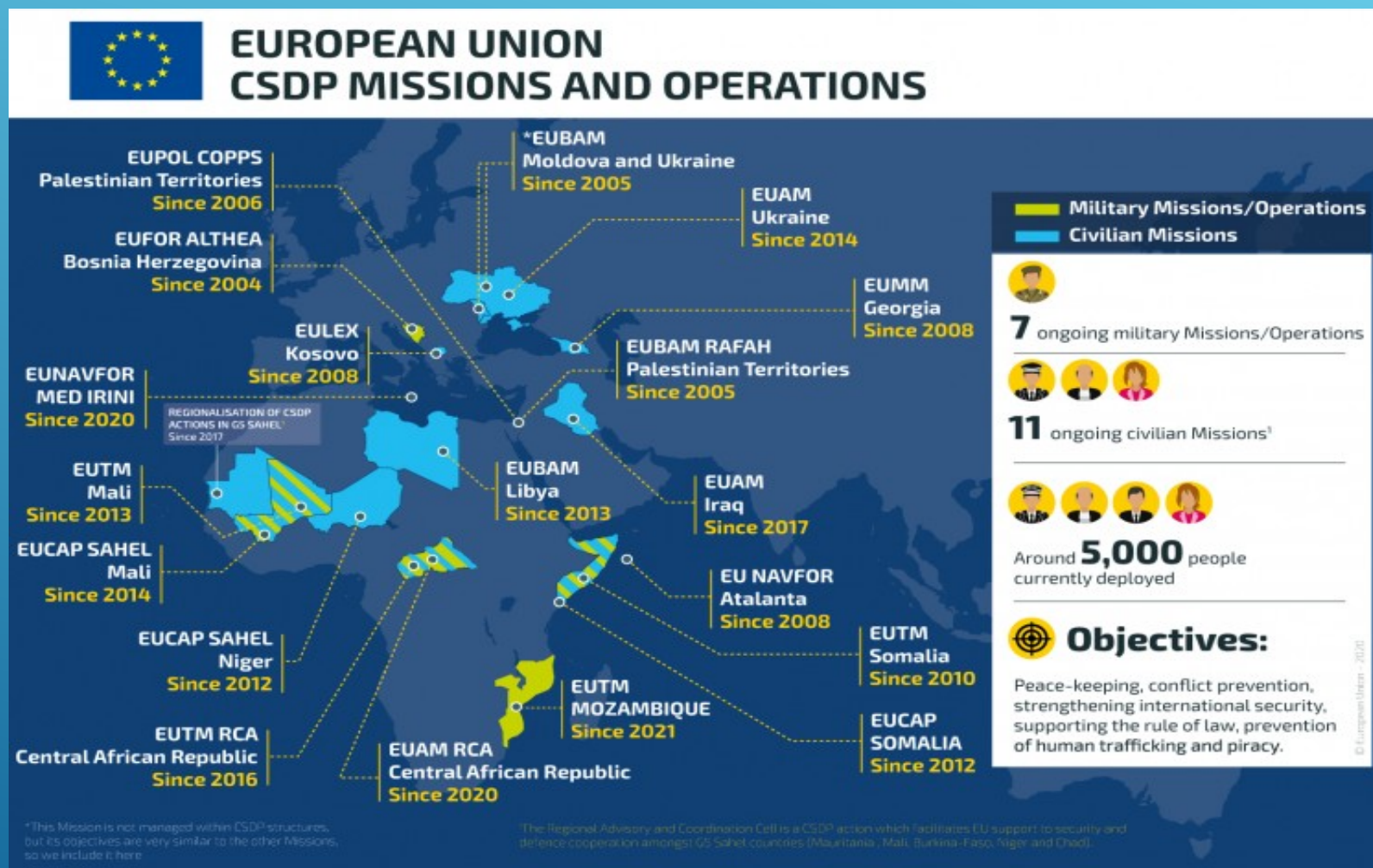

Figure 2. Fragmentation in financing CSDP operations.

□ Μηχανισμός ΑΘΗΝΑ

□ Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Ειρήνης(EPE)

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΠΔΑ 2021

EUGS 2016: ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ
ΚΠΑΑ...

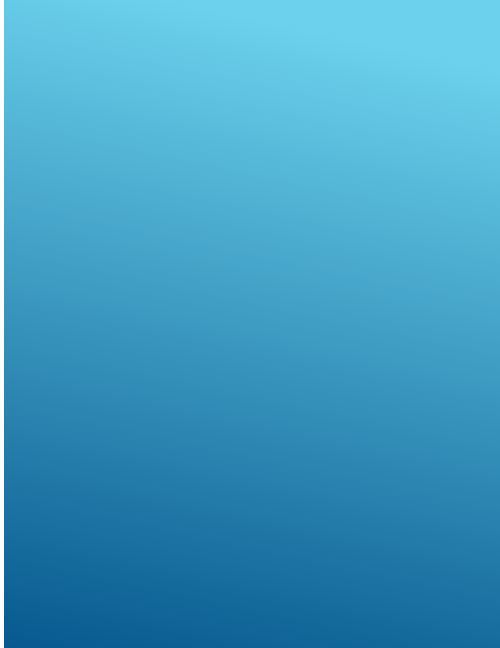
- «ανθεκτικότητα»
- «στρατηγική αυτονομία»

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΥΞΙΔΑ 2022

- Κοινή ευρωπαϊκή «στρατηγική κουλτούρα»
 1. Διαχείριση Κρίσεων
 2. Ανθεκτικότητα
 3. Ανάπτυξη Δυνατοτήτων
 4. Συνεργασία

ΣΥΝΕΠΩΣ...

- ❑ ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΝΩΣΗ
- ❑ ΜΗ ΕΠΙΤΥΧΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ : ΕΛΛΕΙΨΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ, ΣΥΝΕΧΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΚΑΚΟΦΩΝΙΑ
- ❑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΣΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ
- ❑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ : ΑΠΟ «SOFT POWER» ➔ «HARD POWER»
- ❑ ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

**EUNAVFOR MED SOPHIA
&
EUNAVFOR MED IRINI**

**The new EU military operation
is codenamed IRINI**

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ Η ΕΝΤΟΛΗ ΈΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΪΡΗΣΗΣ EUNAVFOR MED SOPHIA

- ❑ 2011-2014: Αραβική Άνοιξη και συγκρούσεις στη Συρία
- ❑ 2015:
 - **18 Απριλίου**: Δύο συνεχόμενα ναυάγια κοντά στη Lampedusa
 - **18 Μαΐου**: απόφαση του Συμβουλίου (ΚΕΠΠΑ) 2015/778.

Διάρκεια και αποστολή

- ❑ Στρατιωτική αντίδραση
 - βασική αποστολή: αναγνώριση, κατάσχεση και καταστροφή σκαφών και περιουσιακών στοιχείων
- ❑ Διοικητής Επιχείρησης της ΕΕ : Enrico Credendino και το επιχειρησιακό κέντρο στην **Ρώμη**.
- ❑ Παράταση διάρκειας επιχείρησης:
 - 20 Ιουνίου 2016: Απόφαση του Συμβουλίου (ΚΕΠΠΑ) 2016/993, τροποποίηση προγενέστερης απόφασης ΚΕΠΠΑ 2015/778
 - 12 Ιουνίου 2017: Ψήφισμα UNSCR 2357
 - **Ιούλιος του 2017**
 - **31 Δεκεμβρίου του 2018**
 - **31 Μαρτίου του 2019**
 - **30 Σεπτεμβρίου 2019** (αναστολή ανάπτυξης και χρήσης ναυτικών μέσων)
 - **31 Μαρτίου 2020** (λήξη)

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

ΦΑΣΗ 1: «εντοπισμός και παρακολούθηση δικτύων λαθρεμπορίου και διακίνησης μέσω συλλογής πληροφοριών και περιπολιών στην ανοικτή θάλασσα»

ΦΑΣΗ 2:
Επιχειρησιακή
δράση

ΣΤΑΔΙΟ 2Α -High Seas:

«επιβίβαση, αναζήτηση, κατάσχεση και εκτροπή υπόπτων σκαφών στην ανοικτή θάλασσα»

ΣΤΑΔΙΟ 2Β- Libyan Territorial Sea: «επιβίβαση, αναζήτηση, κατάσχεση και εκτροπή υπόπτων σκαφών στα χωρικά και εσωτερικά ύδατα του οικείου παράκτιου κράτους, στην προκειμένη περίπτωση αφορά τη Λιβύη»

ΦΑΣΗ 3: «ανάληψη όλων των απαραίτητων μέτρων σχετικά με ύποπτα σκάφη στην επικράτεια του οικείου παράκτιου κράτους, συμπεριλαμβανομένης της διάθεσης υπόπτων σκαφών και συναφών περιουσιακών στοιχείων ή της θέσης τους εκτός λειτουργίας στο έδαφος του παράκτιου κράτους»

ΦΑΣΗ 4: «αποχώρηση δυνάμεων και ολοκλήρωση της επιχείρησης»

ΣΤΑΔΙΟ 2B- LIBYAN TERRITORIAL SEA: «ΕΠΙΒΙΒΑΣΗ, ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ, ΚΑΤ'ΑΣΧΕΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΡΟΠΗ ΥΠΟΠΤΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΣΤΑ ΧΩΡΙΚΑ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΎΔΑΤΑ ΤΟΥ ΟΙΚΕΙΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, ΣΤΗΝ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΛΙΒΥΗ»

A) εντολή του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ

B) ρητή συγκατάθεση της Λιβύης

Άρθρο 5
"προσπάθειες καλής πίστης" για λήψη της συγκατάθεσης του κράτους σημαίας του σκάφους & χρήσης όλων των καταλλήλων μέτρων για την αντιμετώπιση λαθρομεταναστών ή εμπόρων ανθρώπων.

πολιτικά απίθανο, δεδομένης της πολιτικής κρίσης που βιώνει η χώρα από το 2014

ανοικτή θάλασσα & στα ανοικτά των ακτών της Λιβύης

- Τακτική ανταλλαγή πληροφοριών και παροχή υλικοτεχνικής υποστήριξης
1. Υποστήριξη της θαλάσσιας περιοχής
 2. Υποστήριξη ελεύθερης πλοήγησης
 3. Διεξαγωγή θαλάσσιας απαγόρευσης
 4. Καταπολέμηση της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής
 5. Προστασία κρίσιμων υποδομών
 6. Υποστήριξη θαλάσσιας αντιτρομοκρατίας
 7. Συμβολή στην ανάπτυξη ικανοτήτων για τη ναυτική ασφάλεια

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ EUNAVFOR MED SOPHIA

EUNAVFOR Med

European Union Naval Force - Mediterranean
Operation Sophia

Operation Commander Vice Admiral Enrico CREDENDINO

26

CONTRIBUTING STATES

7

(Air Assets)

STRENGTH

580

(Training)

22.06.2015

MANDATE

31.03.2020

- Contribute to disrupt the business of human smuggling and trafficking in the Mediterranean
- Contribute to prevent loss of life at sea
- Contribute to the implementations of the UN arms embargo in line with UNSCR 2292 (2016) and 2357 (2017)
- Training of Libya's Coast Guard and Navy
- Set up a monitoring mechanism of the long-term efficiency of the training of the Libyan Coast Guard and Navy
- Conduct new surveillance activities and gather information on illegal trafficking of oil exports from Libya in accordance with UNSCR 2146 (2014) and 2362 (2017)
- Enhance the possibility for sharing information on human trafficking with member states law enforcement agencies, FRONTEX and EUROPOL.

Ημερομηνία	Ναυτικά Μέσα	Εναέρια Μέσα	Ελικόπτερα	Θαλάσσιες Πλατφόρμες	Κοινές Δαπάνες
18 Μαΐου 2015 – 27 Ιουλίου 2016	3	3	3	9	11,82 εκ €
28 Ιουλίου 2016 – 27 Ιουλίου 2017	7	3	4	0	6,7 εκ €
28 Ιουλίου 2017 - 31 Δεκεμβρίου 2018	0	5	2	4	6 εκ €
1 Ιανουαρίου 2019 - 31 Μαρτίου 2019	2	6	2	0	1,1 εκ €
1 Απριλίου 2019 – 30 Σεπτεμβρίου 2019	0	6	0	0	2,8 εκ €
1 Οκτωβρίου 2019 – 31 Μαρτίου 2020	0	7	0	0	3,1 εκ €

ΣΥΝΕΠΩΣ...

- ❑ Προβληματική η επιλογή ενιαίας νομικής βάσης για την επιχείρηση
- ❑ Σύγκρουση μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ λόγω της διαφορετικής προσέγγισης των κυβερνήσεων τους ως προς το ζήτημα
- ❑ Παράγοντας έλξης (pull factor) προσφύγων και μεταναστών
- ❑ «Αποτυχημένη επιχείρηση» ➔ Δυσκολία εφαρμογής της αρχικής εντολής της επιχείρησης Σοφία στο έδαφος της Λιβύης.
- ❑ Συμμετοχή στρατού σε ένα «ήπιο ζήτημα» είχε λειτουργικούς περιορισμούς
- ❑ Χαρακτηρισμός ως «προστατευτικής επιχείρησης»

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΪΣΙΟ ΚΑΙ Η ΕΝΤΟΛΗ ΈΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΪΡΗΣΗΣ EUNAVFOR MED IRINI

The aim of Operation Irini is to enforce the UN arms embargo and to contribute to a sustainable ceasefire in Libya.

JOSEP BORRELL

- ❑ 19 Ιανουαρίου 2020: Διάσκεψη του Βερολίνου για την Λιβύη
- ❑ 17 Φεβρουαρίου 2020: Το Συμβούλιο καταλήγει σε πολιτική συμφωνία.
- ❑ 31 Μαρτίου 2020: Έγκριση από τα αρμόδια όργανα της ΕΕ με την **Απόφαση 472/2020 του Συμβουλίου Υπουργών**.

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

- ❑ Στρατιωτική επιχείρηση θαλάσσης- αέρος
- ❑ Παράταση διάρκειας εντολής έως τις 31 Μαρτίου 2023
- ❑ 1 Απριλίου - 31 Μαρτίου 2023, το ποσό δημοσιονομικής αναφοράς για τις κοινές δαπάνες της επιχείρησης «EUNAVFOR MED IRINI» **ανέρχεται σε 16, 9 εκ ευρώ**

ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΤΟΛΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

«η επιτήρηση, συλλογή πληροφοριών και έλεγχος των υδάτων στα ανοικτά της ανατολικής ακτής της Λιβύης»

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

- η πρόληψη των παράνομων εξαγωγών πετρελαίου της Λιβύης
- η εκπαίδευση της ακτοφυλακής και του πολεμικού ναυτικού της Λιβύης
- η εξάρθρωση του επιχειρηματικού μοντέλου παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων διαμέσου συλλογής πληροφοριών και εναέριων περιπολιών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΔΡΑΣΗ - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΎΠΟΠΤΟΥ ΣΚΑΦΟΥΣ

☐ Ψήφισμα 2526 (2020)

Επέκταση εξουσιοδότησης για επιθεώρηση σκαφών στην ανοικτή θάλασσα και στα ανοικτά των ακτών της Λιβύης.

- ☐ Ψήφισμα 2292 (2016)
- ☐ Ψήφισμα 2473 (2019)

☐ Ψήφισμα 2292 (2016)

Επιδίωξη «καλόπιστα» για συναίνεση από το κράτος σημαίας του σκάφους, πριν ασκηθεί η αρμόζουσα εξουσία.

- §3: «εξουσιοδότηση κρατών μελών για επιθεώρηση σκαφών» και «καλεί όλα τα κράτη σημαίας» για συνεργασία
- §10: υποβολή έκθεσης με περιγραφή «των προσπαθειών που καταβάλλονται για να ζητηθεί η συγκατάθεση» του κράτους σημαίας

Οι «καλόπιστες προσπάθειες» του Ψηφίσματος 2292 (2016) εξαντλούνται εντός τεσσάρων (4) ωρών.

□ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΙΡΗΝΗΣ:

νόμιμη συναίνεση από ορισμένα κράτη σημαίας και εάν τέτοια συναίνεση δεν επιτευχθεί, τότε επέμβαση του Διοικητή της Επιχείρησης σε επιθεώρηση παρά την βούληση του κράτους σημαίας.

- Ψήφισμα 2292 (2016) επιτρέπει την επιβίβαση και την έρευνα σε σκάφη ενάντια στη βούληση του κράτους σημαίας, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις που ορίζονται στις παραγράφους 3 και 10.
- «Rosaline A» :22 Νοεμβρίου 2020

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

□ 15 Ιανουαρίου
2021

Συμφωνία
συνεργασίας

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΪΡΗΣΗΣ «ΕΙΡΗΝΗ» 2021

ΣΥΝΕΠΩΣ...

ΝΑΙ ΜΕΝ «ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ», ΑΛΛΑ...

- ❑ Στενότερο πεδίο εφαρμογής και εντολής συγκριτικά με εκείνο της Sophia
- ❑ Μέχρι στιγμής ανίκανη να εκπληρώσει τον πρωταρχικό της στόχο
- ❑ Βασικός πυρήνας της επιχείρησης για το εμπάργκο όπλων έχει συμπτωματική και όχι συστηματική εφαρμογή.
- ❑ Πρωτοβουλία δαπανηρή - Μειωμένη πολιτική βούληση εκ μέρους των κρατών μελών της ΕΕ
- ❑ Έκδηλη η θαλάσσια έμφαση – προβλήματα αποτελεσματικότητας
- ❑ Απουσία ενός πλαισίου δικαιοδοσίας ή εξουσιοδότησης για τα κράτη να ενεργούν εκτός της εδαφικής τους κυριαρχίας και να λειτουργούν στην Λιβύη
- ❑ Κίνδυνος εκτροπής από τον βασικό επιχειρησιακό στόχο
- ❑ Σε επίπεδο ΕΕ η επιχείρηση συνιστά την πιο ισχυρή πλευρά χρήσης «hard power»

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ
ΠΟΛΥ ΓΙΑ
ΤΗΝ
ΠΡΟΣΟΧΗ
ΣΑΣ!